

■ Povinnosti podle nového OZ	str. 2
■ Z firem NeRV OSŽ	str. 3
■ Informujeme	str. 4
■ Novinky roku 2016	str. 6
■ SŠ Šumperk	str. 7
■ 10 let muzea v Děčíně	str. 8
■ Dějiny železnic	str. 9
■ O zdraví...	str. 10
■ Toulky Miroslava Glosse	str. 11
■ Kultura a sport	str. 12
■ Blahopřejeme	str. 12

Školství při Nedrážním republikovém výboru OSŽ zastupují představitelé základních organizací Oldřich Lošťák ve SŠ technické a obchodní v Olomouci (na levém snímku stojící zcela vpravo) a Jiří Štolfa ve Střední škole železniční, technické a služeb, Šumperk (na pravém snímku co by učitel odborného výcviku se žáky II. ročníku oboru mechanik – opravář při seřizování ventilové vůle).

JÍT TAM, KDE MĚ TO BAVÍ, NEBO MÍT JISTOTU PRÁCE?

Žáci devátých tříd stojí před důležitým rozhodnutím. Do 15. března 2016 musí odevzdat ředitelům škol své přihlášky. Mohou podat jen dvě a je jedno, zda je to přihláška na veřejnou nebo soukromou školu. První kolo přijímacích zkoušek proběhne od 22. do 30. dubna letošního roku. Musí si zvolit, co vystudují nebo čím se vyučí. Jít na střední školu nebo vsadit na řemeslo? Někdo může zvolit maturitní obor a jako náhradní řešení posle přihlášku na učiliště. Řemeslný obor však nesmí být varianta pro neúspěšné. Řemeslné obory nejsou jen o špičkových montérkách, ale i o práci s počítačem a novými technologiemi. Zručné děti se užívat velice dobře díky řemeslu a v následujících letech nebude problém najít práci v technických a strojírenských profesích. Je jisté, že děti nevolí obor jen podle uplatnění. Zajímá je cestování do školy, pobyt na internátu a škola v dosahu může někdy sehrát důležitou roli. Jiné studenty pak zajímá atraktivita pobytu v cizině díky škole. V takovém případě výuční list většinou nestačí. Pak je lepší varianta udělat si ve svém oboru maturitu. Řemeslníky potom cizina láká i proto, že si tam víc vydělají.

V České republice pociťujeme nedostatek pracovníků především v průmyslovém sektoru.

● Nedostatkové jsou označovány především technické a strojírenské profese, především zámečníci, zedníci, instalatéři, topenáři.

● Velký zájem je o řidiče autobusů MHD a strojvedoucí

● Další oblastí, kde je pociťován nedostatek pracovníků, je sektor vzdělávání, pedagogové,

lektoři, učitelé cizích jazyků, zdravotníci, pracovníci pečovatelských a sociálních služeb.

Nedostatek pracovníků v těchto profesích vyvolává tlaky na platy, takže lze očekávat, že v těchto profesích budou pracovníci dobře placeni.

M.N.

Slavnostní stužkování na maturitním plese třídy T 4 Střední školy technické a obchodní v Olomouci

POVINNOSTI ZÁKLADNÍCH ORGANIZACÍ V NÁVAZNOSTI NA NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Odborové organizace zřízené podle Zákona č. 83/1990 Sb., měly být podle nové legislativy začleněny plně pod právní úpravy spolků.

V ustanovení obsaženém v § 3046 je stanoveno „odborová organizace, organizace zaměstnavatelů včetně organizací mezinárodních a jejich organizační jednotky evidované podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů se považují za odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, mezinárodní odborové organizace a jejich pobočné organizace podle tohoto zákona“.

Specifickou povahu odborových organizací jako subjektů odlišných od klasických spolků odmítali připustit autoři nového občanského zákoníku. Na nátlak sociálních partnerů byli nuceni uznat specifickou povahu odborů s ohledem na jejich poslání jako zástupců zaměstnanců k ochraně jejich hospodářských a sociálních práv. Ke změně postoje došlo teprve na základě ochrany odborů zakotvené v mezinárodních smlouvách, zejména Úmluvou mezinárodní organizace práce č. 87, o svobodě sdružování a ochraně práva se odborově organizovat.

V legislativním procesu je nově naformulován § 3025, který ve svém odstavci 1 stanoví: „**ustanovení tohoto zákona se použijí na odborové organizace a organizace zaměstnavatelů přiměřeně jen v tom rozsahu, v jakém to neodporuje jejich povaze zástupců zaměstnanců a zaměstnavatelů podle mezinárodních smluv, kterými je ČR vázána, a které upravují svobodu sdružování a práva svobodně se sdružovat**“. Odst. 2 pak uvádí, že odborové organizace vznikají dnem následujícím po dni, v němž bylo doručeno příslušnému orgánu veřejné moci oznámení o jejich založení.

Faktem zůstává, že zejména rejstříkové soudy v praxi velmi často nerespektují daná ustanovení, zejména oprávnění daná mezinárodním právem a požadují po odborových

organizacích takové věci jako je „ustanovení jednatele“ apod. Takový požadavek je samozřejmě exces. Dalším problémem je nedodržování lhůty pěti pracovních dnů pro provedení zápisu. Odborová organizace musí mnohdy čekat daleko delší dobu než je zákonem stanovená lhůta, na provedení zápisu, organizace např. nemůže založit bankovní účet.

Na nejčastější dotazy, co musíte učinit s ohledem na novou právní úpravu lze tedy uvést, že **není třeba dělat žádné zásadní změny**. Podle čl. 3 Úmluvy č. 87 je stanoveno, že organizace pracovníků a zaměstnavatelů mají právo vypracovávat své stanovy a pravidla, svobodně volit své zástupce, organizovat svoji správu a činnost a formulovat svůj program. **Veřejné orgány se zdrží jakéhokoli zásahu, který by omezoval toto právo nebo zabraňoval jeho zákonnému vykonávání. Není tedy možné nutit odborové organizace k jakékoli úpravě stanov či volených funkcionářů.** Ze stanov musí pouze vyplývat, že se jedná o odborovou organizaci založenou za účelem zastupování zaměstnanců a na ochranu jejich práv. Není proto možné na odborové organizace vztáhnout ustanovení § 3041, odst. 2 občanského zákoníku, tj. povinnost měnit stanovy podle nové právní úpravy.

Teoreticky může nastat problém **z hlediska názvu odborové organizace**, který nesmí být klamavý a nesmí zasahovat do práva na ochranu práva právnické osoby. V názvu se nesmí objevovat hanlivé přívlastky spojené s názvem zaměstnavatele. Ustanovení § 3042 občanského zákoníku stanoví, že odporuje-li název právnické osoby ustanovení tohoto zákona, přizpůsobí právnická osoba svůj název do dvou let požadavkům tohoto zákona. V případě, jsou-li pro to důležité důvody, zejména užívala-li právnická osoba svůj název dlouhodobě, **není důvod jej nyní měnit**.

V případě nově zakládajících organizací nesmí být název zaměnitelný se samotným zaměstnavatelem či jinou právnickou osobou. **Uvedení názvu zaměstnavatele v názvu právnické osoby typu „odborová organizace působící u XY, a.s.“ však není problém.**

Miroslav Novotný
Renata Dousková

JAK SE POSUZUJE ÚRAZ NA PRACOVNÍ CESTĚ?

Každého z nás může během života potkat úraz – když se stane přímo při práci, uplatňujeme jej jako pracovní úraz a zpravidla se domáháme náhrady škody. Jak je to však v případě, když jsme na služební cestě a úraz se nám nepříhodi přímo při jednání, ale například až po pracovní době během zpáteční jízdy z tohoto jednání. Půjde také o pracovní úraz?

Pracovní úraz

Pracovním úrazem se rozumí poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, pokud k nim dojde nezávisle na vůli zaměstnance krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

Přímá souvislost s plněním pracovních úkolů:

Jako pracovní úraz se posuzuje nejen úraz, ke kterému dojde při samotném výkonu práce, ale i úraz, který se přihodí v souvislosti s prací (například při úkonech potřebných k výkonu práce, obvyklých během práce nebo nutných před počátkem/po skončení práce).

Úraz na pracovní cestě:

Ze zákona pak platí, že cesta zaměstnance do místa v jiné obci, která je cílem jeho pracovní cesty a zpět, se posuzuje jako nutný úkon před počátkem/po skončení práce – a tedy se jedná o úkon v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů.

Z tohoto vyplývá, že i když se zaměstnanec přihodí úraz po skončení práce (jednání, na které byl zaměstnavatelem vyslán), resp. po uplynutí jeho pracovní doby, bude se jednat o pracovní úraz, protože se mu přihodil na cestě, která s výkonem práce bezprostředně souvisí.

POZOR: Pokud by se ale úraz přihodil při cestě zaměstnance z bydliště k dopravnímu prostředku nebo z dopravního prostředku do bydliště (např. při cestě z domova na vlakové nádraží), pak by se již o pracovní úraz nejednalo, protože takový případ se posuzuje jako cesta do/ze zaměstnání, která se nepovažuje za úkon přímo související s výkonem práce.

Vážené kolegyně, kolegové, členové OSŽ,

v posledním období dochází u základních organizací OSŽ (ZO OSŽ) ke zjištění, že mj. po převedení evidence odborových organizací z působnosti Ministerstva vnitra ČR k rejstříkovým soudům, resp. k Městskému soudu v Praze (Ministerstvo spravedlnosti ČR) a dřívejšímu elektronickému předání dat z Českého statistického úřadu Ministerstvu vnitra ČR (2010), došlo k vyřazení některých ZO OSŽ z evidence, a tím k jejich zrušení, tedy k neexistenci jako právnických osob. Zrušení bylo ve většině případů poté ke dni 31. března 2013.

S cílem předejít problémům u ZO OSŽ při uzavírání smluvních vztahů (kolektivních či komerčních smluv), nebo řešení problematiky právních vztahů k nemovitostem (pokud ZO OSŽ je vlastníkem nemovité věci) doporučujeme bezprostředně zjistit, zda Vaše ZO OSŽ je evidována ve Veřejném rejstříku – viz odkaz – <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-šfirma>
V případě nejjasností nebo dalších dotazů se můžete kdykoliv obrátit na ESO OSŽ – ústředí.

V Praze, dne 8. ledna 2016

Bc. Alena Šimáčková, odborný referent OSŽ – ústředí
JUDr. Petr Večeř, vedoucí ESO OSŽ – ústředí

DOZORČÍ RADA OHL ŽS ODVOLALA MICHALA ŠTEFLA Z VEDENÍ FIRMY – V JEJÍM ČELE BYL 20 LET

Michal Štefl skončil v pozici generálního ředitele a předsedy představenstva jedné z největších tuzemských stavebních firem OHL ŽS. V čele firmy byl přes 20 let. Dozorčí rada Štefla odvolala minulý týden, potvrdil Tomáš Psota z vedení společnosti. Důvody Štefla odvolání nesdělil.

Novým předsedou představenstva společnosti a generálním ředitelem je **José Emílio Pont Pérez**. Štefl bude v rámci skupiny OHL působit na pozici místopředsedy dozorčí rady OHL ŽS. Brněnská stavební firma patří do skupiny, kterou ovládá španělská OHL. Ta vlastní naprostou většinu akcií.

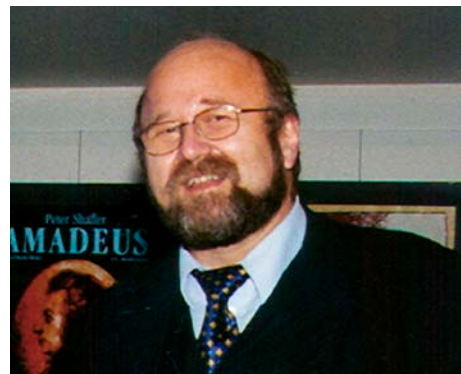
Podle nového generálního ředitele Ing. Štefl dokázal OHL ŽS provést náročným obdobím

transformace na akciovou společnost a etablovat ji mezi největší stavební firmy.

Společnost čekala ztrátu

„Zároveň se těším na další spolupráci, neboť bychom rádi i nadále využívali jeho bohaté více jak 35leté zkušenosti ve stavebnictví. V současném vysoce konkurenčním prostředí je další rozvoj společnosti naším společným zájmem,“ uvedl nový GŘ Peréz v prohlášení společnosti. Štefl k tomu uvedl, že se chce i nadále podílet na rozvoji společnosti a spolupracovat zejména na strategickém směřování firmy.

Štefl koncem loňského roku řekl, že firma počítá za rok 2015 s růstem tržeb o zhruba 30 procent na odhadovaných 13 miliard korun. Zároveň ale plánovala ztrátu, která sou-

Ing. Michal Štefl, dosavadní předseda představenstva a generální ředitel společnosti OHL ŽS

visela s cenami, za které se stavělo v minulých letech.

OHL ŽS patří k největším stavebním firmám v tuzemsku. V poslední době se firma prosazuje mimo jiné například na Balkáně. K tradičním trhům patří Slovensko. Její doménou jsou zejména železniční stavby.

Rozhovor s Ing. Michalem Šteflem bude uveřejněn ve čtrnáctideníku Obzor.

VLAKY MOHOU JET NA AUTOPILOTA Z DĚČINA AŽ DO BŘECLAVI

Z Děčína přes Prahu až do Břeclavi mohou jezdit vlaky na automatického pilota. Stroj vybavený příslušnou technikou nemusí ovládat strojvůdce. Správa železniční dopravní cesty (SŽDC) totiž dokončila projekt, který na prvním a druhém koridoru zavedl systém automatického vedení vlaku.

To však neznamená, že vlaky jezdí bez strojvůdce. „Systém je jakýsi pomocník strojvedoucích. Je to pomoc při hospodárnějším provozu a při dohnání nějakého zpoždění,“ oznámil mluvčí SŽDC Pavel Tesař.

Teoreticky by tak mohl být vlak schopen například první koridor projet sám. Ten vede z Děčína přes Prahu a Brno do Břeclavi. Systém je nainstalován i na druhém koridoru z Břeclavi do Ostravy a na jejich spojnici z České Třebové do Přerova. A také na příměstských linkách. „Největší efekt je právě u příměstských linek,“ řekl Pavel Tesař.

Vlak je řízený automaticky díky tomu, že na trati jsou nainstalované adresné informační body, které přenášejí informace o jízdě vlaku do elektronického systému. Zjednodušeně lze hovořit o chytrých kolejích.

„Součástí projektu za téměř 200 milionů korun byla právě instalace zmíněných bodů, které pokryly přes 200 kilometrů tratí. Díky tomu mohou nyní vlaky jezdit s automatickým řízením na delších úsecích,“ vysvětlil.

První pokusy z roku 1993

Nejvíce vozidel, která jsou vybavena systémem pro automatické řízení, mají České dráhy. Jedná se o elektrické lokomotivy přezdívané Pershing a Eso a nejnovější lokomotivy ze Škody řady 380, dále o elektrické příměstské jednoty City Elefant, o modernizované motorové lokomotivy přezdívané Brejlovec a některé řídicí vozy.

Systém je instalovaný na tratích prvního a druhého koridoru, tedy z Děčína přes Prahu a Brno do Břeclavi, z Břeclavi do Ostravy a také na spojnici koridorů z České Třebové do Přerova. Systém je také na příměstských tratích z Prahy do Benešova a do Berouna a na některých tratích na Ostravsku. Jelikož ve většině případů se jedná o tratě transevropských koridorů TEN-T, přispěla na instalaci systému Evropská unie.

První pokus s automatickým vedením vlaku začal v Česku už v roce 1993 na trati z Prahy do Kolína. Systém dokáže zabránit nehodám v případě, že by strojvedoucí nerespektoval návěst. Dokáže také optimálně využít jízdní dobu danou jízdním řádem a dokáže přesně zabrzdit u nástupiště. Díky tomu se šetří energie, u osobních vlaků se udává sedm až devět procent, u rychlíků kolem 3,5 procenta.

O KOLIK PENĚZ PŘIJDETE, KDYŽ MARODÍTE?

DLOUHODOBÉ NEMOCI VÝRAZNĚ DOKÁŽÍ SNÍŽIT RODINNÝ ROZPOČET. PŘI CHŘIPCE PŘIJDETE AŽ O SEDM TISÍC KORUN

Každý rok počet Čechů, kteří jsou na nějakou dobu na neschopence, vyšplhá přes 1,3 milionu. Nejčastějším důvodem je chřipka, nebo choroby dýchacích cest. Léčba těchto nemocí není náročná, průměrně trvá šestnáct dnů. Přesto lidé kvůli pracovní neschopnosti přicházejí o poměrně velkou finanční sumu. Podle zákona o nemocenském pojištění zaměstnavatel prvních čtrnáct dnů vyplácí sníženou náhradu mzdy ve výši šedesáti procent průměrné redukované mzdy za každý pracovní den. Za první tři dny nemoci nedostane za-

městnanec NIC. Od patnáctého dne vyplácí příslušná správa sociálního zabezpečení nemocenskou dávku za každý kalendářní den.

Tak se může stát, že nemocný člověk s průměrným hrubým platem 27 tisíc korun může kvůli běžné chřipce přijít o 6 700 korun. Při dlouhodobé nemoci (např. 68 dní) může finanční ztráta za dobu léčení činit více než 17 tisíc korun.

Jak tento výpadek z příjmu nahradit?

Jedním z možných řešení je vhodná forma pojištění.

• Existují různé typy připojištění pracovní neschopnosti

• Pojistnou částku lze sjednat od stokoruny až po několik tisíc denního odškodného a to se zpětnou platností už od prvního dne pobytu na neschopence

• Pojistky mohou mít nastavenou různou odkladnou lhůtu, od které se vyplácí pojistné plnění, např. čtrnáct či osmadvacet dní.

Druhým možným řešením je prosadit do Kolektivní smlouvy "Sick days".

M.N.

CO PRO ZAMĚSTNANCE PŘEDSTAVUJE SICK DAY, NEBO-LI NEMOCNÝ DEN?

Mezi nejčastější benefity, které firmy poskytují, patří vedle delší dovolené, stravenek, jazykových kurzů, příspěvků na dovolenou i zmiňovaný sick days. Sick day není dovolená navíc, kterou poskytuje zaměstnavatel, ale benefit, který má svá pravidla, jež jsou ukotvena ve vnitřním předpise nebo v kolektivní smlouvě – u podniků, kde působí odborová organizace.

Jde o placené volno při krátkodobé nemoci. Zaměstnanec může zůstat doma bez lékařského potvrzení nebo vystavení neschopenky. Na rozdíl od nemocenské, kdy zaměstnanec

v období karenční doby nedostává náhradu mzdy, v tomto případě je to jinak. Tato forma benefitů rovněž nenahrazuje dovolenou. Pravidla pro poskytnutí sick day určuje zaměstnavatel s přihlédnutím nejen na finanční možnosti firmy, ale především na práva rovného zacházení se všemi zaměstnanci. Určitě není možné poskytovat tento benefit jen vybraným oblíbeným zaměstnancům.

Mezi základní pravidla pro čerpání zdravotního volna patří:

Vždy musí být jasně určeno na kolik dnů zdravotního volna má zaměstnanec nárok

v kalendářním roce a zda je možné nevyčerpaný benefit ev. převést do následujícího kalendářního období, či nevybraný benefit zaměstnavatel proplatí v odměnách.

Jakým způsobem bude, zda zaměstnanci vyplácena mzda, v jaké výši. Zde zaměstnavatel může navrhnout celou nebo i poměrnou část např. 60 % průměrné mzdy.

Dále musí být upraveno, jakých zaměstnanců se čerpání sick days týká; zda se bude jednat o zaměstnance pracující na trvalý pracovní poměr nebo i na zaměstnance pracující do dohody.

R.D.

NEJZAJÍMAVĚJŠÍM BENEFITEM JSOU STÁLE PENÍZE

Co je nejlepší dostat od firmy k platu navíc? Zvláště mladá generace už tolik neslyší na peníze, do popředí se u ní dostávají spíše lepší podmínky pro skloubení pracovního a osobního života a atmosféra ve firmě. Finanční motivace však obecně stále zůstává na prvním místě. Nejzajímavějším bonusem zůstávají pro české zaměstnance progresivní výkonnostní složky mzdy a podíly na zisku. Tuto možnost by volilo 36 procent respondentů. Pro čtvrtinu zúčastněných je nejzajímavějším bonusem pružná pracovní doba. Celkem vyrovnané jsou preference dovolené navíc (11 %), příspěvků na pojištění (12 %) a příspěvků na vzdělání a volnočasové aktivity (9 %). Ještě nedávno byly různé zaměstnanecské výhody a bonusy doménou velkých, zejména nadnárodních firem, v posledních dvou až třech letech se situace v České republice výrazně mění. Různé benefity nabízí svým zaměstnancům již více než polovina malých a středních firem. Nabídka bonusů se značně posunula – od stravenek a možnosti využívat mobilní telefon k pestré nabídce volnočasových aktivit, příležitostí pro vzdělávání nebo zpružnění pracovní doby, pokud to charakter práce dovoluje. Roste obliba bonusů spojených s péčí o zdraví – od příspěvků na sportovní aktivity, masáže, přes zajištění nadstandardní zdravotní péče, až po příspěvky na léky, lázeňské pobyty nebo

rehabilitační péči, a také využívání příspěvků na různé typy pojištění.

Obecně jde o odklon od jednorázových věcných bonusů a přesun k dlouhodobější podpoře zájmů nebo rozvoje zaměstnanců. Zvláště pro zaměstnance s rodinami je ale nejzákladnější pružná pracovní doba, možnost pracovat z domova, případně firemní školka nebo dětský koutek. Firmy často volí systém tak zvané Cafeterie – nabídky různých typů

bonusů, z nichž mohou zaměstnanci čerpat v určitém finančním objemu. Tím se snadno řeší „disproporce“, že pro někoho je větší motivací jazykový kurz, pro jiného delší dovolená nebo příspěvek na pojištění.

Jako nejlepší ale lidé podle ankety často zmiňují i naprosto nemateriální bonusy – příjemnou a přátelskou atmosféru ve firmě, respektující kolegy a možnost dělat zajímavou práci, která je naplňuje.

M.N.

NA ŠKOLNÍ LYŽAŘSKÝ KURZ MŮŽETE ZÍSKAT PŘÍSPĚVEK OD STÁTU

Rok co rok přibývá dětí, kterým nemohou rodiče dopřát školní lyžařský výcvik. Nemají na ně peníze. Zapomínají ale využívat různých forem školních fondů, ze kterých lze studentům přispět. Kromě školních fondů může pomoci i stát, konkrétně úřad práce.

Rodiče mohou zajít na úřad práce tam, kde se řeší dávky hmotné nouze. Přinesou si přihlášku od školy na lyžařský kurz, kde je i jeho cena. Vyplní žádost, kterou je možné stáhnout i na webu Ministerstva práce a sociálních věcí. Má název **Mimořádná okamžitá pomoc**.

Úřad vyhodnotí situaci rodiny, což trvá asi měsíc. Lepší je proto přijít se žádostí s předstihem. Někdy je vyplacena finanční pomoc na kurz až zpětně.

M.N.

ZMĚNY V EVIDENCI OBYVATEL V ČESKÉ REPUBLICE PLATNÉ OD 1. LEDNA 2016

Trvalý pobyt

Při změně trvalého pobytu, podání žádosti o zrušení údaje o trvalém pobytu, již majitel bytu či domu nemusí dokládat vlastnictví nemovitosti výpisem z katastru nemovitostí, protože ohlašovna má přístup do katastru nemovitostí a tuto informaci si sama ověří.

Ukončení trvalého pobytu v ČR v ohlašoveně podle místa trvalého pobytu – cena 100 Kč
Ukončení trvalého pobytu v ČR při hlášení v zahraničí na zastupitelském úřadu – cena 300 Kč

Zrušení trvalého pobytu za každou osobu uvedenou v návrhu na zrušení údaje místa trvalého pobytu – 100 Kč za každou osobu

Oznámení o uložení zásilky a výzvy s poučením fyzickým osobám k trvalému po-

bytu na adrese ohlašovny Úřadu městské části, se po uplynutí 10 dnů považuje za doručenu písemnost.

Občanské průkazy

Nově se prodlužuje platnost občanského průkazu na 35 let, pro osoby starší 70 let.

Při zrušení údaje o místě trvalého pobytu, ztráta OP, odcizení, poškození, zničení – vydává se OP bez strojově čitelných údajů s platností 1 měsíc – poplatek 100 Kč.

Konec platnosti OP – o vydání nového OP lze požádat nejdříve 6 měsíců před koncem platnosti stávajícího OP.

Při požadavku vydání nového OP se strojově čitelnými údaji v době delší než 6 měsíců – nově zaveden poplatek 200 Kč.

Cestovní pasy

U cestovního pasu osob starších 15 let s biometrickými údaji s vydáním do 6 pracovních dnů je stanoven poplatek 4000 Kč. U dětí do 15 let, je poplatek snížen na polovinu, tj. 2000 Kč.

Při vydání cestovního pasu do 30 dnů s biometrickými údaji, zůstává poplatek 600 Kč, pro osoby starší 15 let. Pro děti do 15 let je určen poplatek ve výši 100 Kč.

Pokud se pro cestovní pas nemůžete dostavit sami, může tento doklad převzít zmocněnec na základě plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele.

Na závěr je nutné podotknout, že cestovní pas bez strojově čitelných údajů a bez nosiče s biometrickými údaji se již nevydává.

R.D.

PŘÍJMY ZE KTERÝCH SE NEPLATÍ DAŇ

● **Peněžní příjmy jsou všechny peněžní částky, které máme k dispozici k uspokojení svých životních potřeb a řadíme sem všechny přijaté peněžní částky.**

● **Se slovem příjem se nám nerozlučně pojí slovo daně. Daň znamená zákonem stanovená povinnost odvodu finančních prostředků do státního rozpočtu.**

KDE NEPLATÍME DAŇ Z PŘÍJMŮ?

— Zaměstnavatel poskytne svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům v rámci nepeněžního plnění příspěvky na rekreační, zdravotnická a vzdělávací zařízení. Limit nesmí překročit 20 000 Kč ročně.

— Zaměstnanci veřejných dopravců neplatí daň z bezplatné nebo zlevněné jízdenky.

— Dani nepodléhají ani pracovní a ochranné pomůcky,

— z náhrad cestovních výdajů do limitu

— viz platná vyhláška 385/2015 Sb.

— hodnota bezplatného stravování po-

skytovaného zaměstnavatelem na pracovních cestách.

— Rovněž se nedaní nepeněžní příspěvky na stravování či nepeněžní dar do 2 000 Kč /ročně od zaměstnavatele.

— Peněžní zvýhodnění v souvislosti s bezúročnou půjčkou nebo půjčky s nižším úrokem, než je obvyklý. Zde je podmínka – musí to být návratné půjčky, které jsou poskytnuty na bydlení – limit 100 000 Kč, či půjčky pro překlenutí tíživé finanční situace – limit 20 000 Kč. Při živelné pohromě je maximální limit do 1 000 000 Kč na bytové účely a pro překlenutí finanční krize – limit 200 000 Kč.

— Danění nepodléhá příspěvek od za-

městnavatele na penzijní připojištění nebo penzijní spoření se státním příspěvkem.

— Dani z příjmu nepodléhají částky pojistného na soukromé životní pojištění hrazené zaměstnavatelem. Podmínkou je, že pojistník dosáhne věku 60 let, od zaměstnavatele bude příspěvek maximálně 12 000 Kč/ročně. Smlouva rovněž neumožňuje částečnou výplatu kapitálové hodnoty.

— Rovněž se nedaní příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu či odměny za dobu dočasné pracovní neschopnosti či karantény, rodičovský či mateřský příspěvek, výživné.

R.D.

OBYVATELE ČESKA ČEKÁ ŘADA NOVINEK

Vyšší minimální mzda

Měsíční minimální mzda vzroste z 9200 na 9900 Kč, základní hodinová sazba se zvyšuje z 55 na 58,70 Kč. O 1300 korun na 9300 se zvýší nejnižší možný výdělek pro postižené.

Jednorázový příspěvek důchodcům

Důchodci dostanou k únorovým penzím jednorázový příspěvek 1200 korun. Kvůli nízké valorizaci penzí jim totiž důchody vzrostou jen o 40 korun.

Nový státní svátek

V kalendáři přibude nový státní svátek – bude jím Velký pátek. Už letos si tak užijeme delší velikonoční svátky.

Snadnější vydávání dokladů

O cestovní pas bude možno nově žádat na jakémkoliv úřadu. Nyní o něj lze zažádat pouze v místě bydliště. Změna čeká také seniory starší 70 let, těm budou od ledna úřady vydávat občanské průkazy s prodlouženou platností na 35 let. Nebudou si je tak muset měnit každých deset let. Od roku 2016 také zdraží takzvané expresní pasy, místo nynějších 1500 korun lidé zaplatí 4000. Vydání dokladů potrvá nejvíce šest pracovních dní, dosud na to úřady měly 15 dní.

Vyšší odborná škola
a Střední průmyslová škola
strojní, stavební a dopravní,
Děčín, příspěvková organizace

pořádá
pod záštitou GR SŽDC, s.o.
ve dnech
9. a 10. března 2016

seminář
**Věda a výzkum
pro stavby železniční
dopravní cesty**

www.prumkadc.cz

Značky na přání

Řidiči si budou nově moci pořídit značku na přání. Cena jedné tabulky je pět tisíc korun, opatřit automobil značkou na přání tak bude stát deset tisíc. Na tabulce nesmějí být hanlivá slova nebo slova s písmenky G, CH, O, Q či W. Nápis musí obsahovat alespoň jednu číslici.

Na některých silnicích až rychlostí 110 km/h

Až 110 km/h budou moci jezdit řidiči na vybraných silnicích první třídy. Umožní to novela zákona o pozemních komunikacích.

Kontrolní hlášení

Povinnost firem i podnikatelů podávat kontrolní hlášení u daně z přidané hodnoty (DPH) je nejvýznamnější novinkou v oblasti daní. Celkově se opatření dotkne zhruba 550 tisíc plátců DPH. Spolu s tím rovněž musí všichni plátcí DPH začít podávat přiznání elektronicky, dosud existující výjimka pro fyzické osoby totiž přestane platit.

Firmy budou muset podávat kontrolní hlášení každý měsíc. První hlášení tak budou muset podat do 25. února 2016. Pro fyzické osoby, které jsou plátcí DPH, bude lhůta pro kontrolní hlášení závislá na lhůtě přiznání u DPH. Fyzické osoby mohou přiznání podávat měsíčně nebo čtvrtletně. Čtvrtletní plátcí DPH tak první kontrolní hlášení musí podat do 25. dubna 2016. Vedle toho budou mít všichni plátcí od ledna povinnost podávat dokumenty k DPH finanční správě elektronicky.

Vznikne registr smluv

Aby byly smlouvy o objemu nad 50 tisíc korun platné, budou je muset kraje, větší obce či úřady zveřejnit v elektronické databázi. Novinka bude platit od poloviny roku.

Vyšší daně pro hazard

Hazardní hry budou více zdaněny. Místo nynějších 20 procent budou loterie zdaněny 23 procenty, pro hrací automaty bude nově sazba 28 procent. Zvýší se i denní poplatek za hrací automat, místo nynějších 55 korun se bude platit 80.

Zdraží cigarety

Krabička cigaret zdraží o tři až čtyři koruny. Zvýší se totiž spotřební daně z cigaret a dalších tabákových výrobků. Vyšší daň se tak bude týkat i doutníků, cigarillos a tabáku ke kouření, ale i surového tabáku.

Ruší se druhý pilíř

Definitivně skončí druhý pilíř důchodového spoření, který v roce 2013 prosadila pravice vláda Petra Nečase (ODS). Do druhého pilíře vstoupilo celkem 85 tisíc lidí, peníze by měli dostat zpět nejpozději do ledna 2017.

DPH u nemovitostí platí kupující

Od ledna začíná platit rozšíření přenesené da-

ňové povinnosti DPH na dodání nemovité věci. Dosud DPH z prodeje nemovitosti platil prodávající. Kupující tedy původnímu majiteli zaplatil jak kupní cenu nemovitosti, tak i DPH, jejíž odpočet mu následně vracel finanční úřad. Nyní DPH z prodeje nemovitosti odvádí kupující, který zároveň uplatní nárok na odpočet daně.

Poplatky na zelenou energii

Poplatek na obnovitelné zdroje se už nebude platit za spotřebované množství elektřiny, ale podle hodnoty hlavního jističe. U odběratelů, převážně průmyslových podniků, kteří odebírají elektřinu z vysokého napětí, pak podle rezervovaného příkonu. Ministerstvo průmyslu (MPO), které zákon připravilo, tvrdí, že kvůli novému způsobu žádný odběratel nezaplatí více. Naopak v případě, že lidé dokážou kapacitu svého jističe snížit, prý ušetří.

Zálohy pro živnostníky

Živnostníkům a drobným podnikatelům se zvyšují minimální zálohy na sociální a zdravotní pojištění. Z kapsy budou muset za rok vytahnout o 660 korun více.

Eurodotace z nového

Podniky mohou žádat o evropské dotace už jen z nového programovacího období 2014 až 2020. Je pro ně připraveno 116 miliard korun.

Co zatím platit nebude:

Protikuřácký zákon

Zákaz kouření v restauracích měl původně platit od ledna 2016. Norma ale ve Sněmovně prošla teprve prvním čtením a u zákonodárců vyvolala vášnivou debatu. Kdy bude tedy protikuřácký zákon platit, není zatím jasné.

EET

I když rozpočet na rok 2016 počítá s penězi z elektronické evidence tržeb (EET), opozice ve Sněmovně zatím klíčový zákon ministra financí Andreje Babiše úspěšně blokuje. Návrh se nachází ve třetím čtení, opozice v čele se šéfem TOP 09 Miroslavem Kalouskem ale prohlašuje, že je připravena EET obstruovat i několik let.

Odpočty na děti

Také by mělo opět vzrůst daňové zvýhodnění na druhé a další dítě. Na druhé dítě v rodině se má zvýšit o 100 korun měsíčně. Na třetí a další dítě má stoupnout o 300 korun měsíčně. Pro rodiny s jedním dítětem se výše slevy měnit nemá.

Příslušnou změnu zákona ale ještě poslanci neschválili. Zákon je však navržen tak, aby sleva byla v ročním zúčtování poskytnuta zpětně i za měsíce, ve kterých zákon ještě nebude platit.

Nedrážní republikový výbor OSŽ seskupuje odborové organizace společností, které vytvářejí železniční infrastrukturu, podílejí se na výrobě prostředků v dopravě, pečují o zdraví pracovníků železnice či vychovávají nastupující generaci zaměstnanců pro moderní dopravu, především železniční. Postupně si je představujeme i na stránkách magazínu Nedrážní Obzor:

STŘEDNÍ ŠKOLA ŽELEZNIČNÍ, TECHNICKÁ A SLUŽEB, ŠUMPERK

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště v Šumperku je nejstarším a největším učňovským zařízením v regionu. Hlásí se k odkazu živnostenské pokračovací školy, jejíž kořeny sahají do roku 1882, a Živnostenské školy pokračovací v Šumperku, otevřené v roce 1920 při obchodní škole, která vzdělávala učně nejrůznějších řemesel.

Po celou dobu trvání si škola uchovala různorodost učebních oborů. Obory vzdělání tradičních řemesel v oblasti kovo, dřeva, obchodu a služby zabezpečují výchovu a vzdělání žáků základních škol a dalších uchazečů, pro které škola zajišťuje teoretickou i praktickou výuku. Absolventi mohou pokračovat ve studiu na středních školách ukončeném maturitou.

Na konci školního roku 2013/2014 rozhodlo Zastupitelstvo Olomouckého kraje o sloučení Střední odborné školy a Středního odborného učiliště na ul. Gen. Krátkého v Šumperku se Střední školou železniční a stavební na Bulharské ulici v Šumperku. Nová škola vzniká k 1. září 2014 a ponese název Střední škola železniční, technická a služeb, Šumperk.

Stipendia, kapesné, a hlavně zájem zaměstnavatelů, to vše dělá atraktivními řadu učňovských i studijních oborů, které nabízí Střední škola železniční, technická a služeb v Šumperku.

„Chystáme se otevřít učební obor elektromechanik pro zařízení a přístroje, o který je mezi zaměstnavateli mimořádný zájem. Ačkoliv první absolventi školu opustí až v roce 2019, firmy je už teď nedočkavě vyhlíží,“ přiblížila ředitelka Irena Jonová.

Učení je vhodné jak pro chlapce, tak pro dívky. „Důležitá je dobrá jemná motorika a pečlivost. Citlivé ženské ruce jsou pro tuto práci jako dělané, zaměstnavatelé je proto chtějí,“ vysvětluje ředitelka Jonová.

Absolventi získají odbornou způsobilost v elektrotechnice podle vyhlášky 50. Za zvýhodněných finančních podmínek budou moci obdržet řidičský průkaz. Další novinkou, která zahájila na základě poptávky zaměstnavatelů už v letošním roce, je obor operátor skladování. V rámci studia se žáci naučí obsluhovat vysokozdvizný vozík, procvičí se v cizí řeči, aby mohli komunikovat se zahraničními klienty, a budou schopni vést skladovou administrativu.

Zaměstnavatelé mají zájem také o obory mechanik-opravář kolejových vozidel, obráběč kovů, strojní mechanik, zedník či klempíř. Uplatnění naleznou i šikovní absolventi dřevozpracujících oborů. „Aktuálně jedna šumberská firma potřebuje několik truhlářů a na-

bízí mzdu od dvaceti do třiceti tisíc,“ informuje paní ředitelka.

„Také prodavačky budou potřeba vždy a zaměstnavatelé dávají přednost těm kvalifikovaným. Připravujeme je co nejvšestranněji. Naši žáci letos obsadili první dvě místa v soutěži balení a aranžování v Odrách a také bodovali ve vědomostní soutěži v Ústí nad Labem,“ doplňuje Vilma Johnová, vedoucí učitelka odborného výcviku.

Krajské stipendium od 1500 do 2500 korun za pololetí a jednorázový příspěvek v obdobné výši za vyznamenání mohou získat žáci učebních oborů strojní mechanik, obráběč kovů, truhlář, tesař, klempíř, zedník, mechanik-opravář kolejových vozidel, elektrikář a zednické práce. Stipendium od 1500 do tří tisíc za pololetí obdrží studenti oborů strojírenství, stavebnictví i mechanik strojů a zařízení. Někteří mohou dostat i firemní stipendium. Další peníze si vydělávají na praxi.

„Šikovní žáci a žákyně oboru prodavač dostávají v hypermarketech ve třetím ročníku kapesné až dva tisíce měsíčně. Jedna z našich učnic letos obdržela ocenění Talent Olomouckého kraje s odměnou tři tisíce korun. Další pět tisíc získala na konci školního roku jako nejlepší žačka oboru,“ ještě dodává Vilma Johnová.

Z tříletých učebních oborů, ve kterých je zde možno získat výuční list to jsou:

- Elektrikář – silnoproud
- Elektromechanik pro zařízení a přístroje
- Instalatér
- Kadeřík
- Klempíř
- Mechanik – opravář kolej. vozidel
- Obráběč kovů
- Operátor skladování
- Prodavač
- Strojní mechanik
- Tesař

Předsedou základní organizace OSŽ ve Střední škole železniční, technické a služeb, Šumperk je Jiří Štolfa

- Truhlář
- Zedník
- Zednické práce.

Také je možno na této škole získat maturitu, a to v oborech:

- Mechanik strojů a zařízení
- Mechanik instal. a elektrotechnických zařízení
- Nábytkářská a dřevařská výroba
- Obchodník
- Stavitelství
- Strojírenská a elektrotechnická zařízení.

Mimo to se zde vyučují dvouleté obory vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Jedná se o:

- Podnikání
- Provozní technika
- Nábytkářská a dřevařská výroba

Kromě školských odborů na této škole působí rovněž organizace Odborového sdružení železničářů, která patří pod Nedrážní republikový výbor. Jejím předsedou je Jiří Štolfa. Kontaktovat se s ním můžete e-mailem na adrese stolficsenior@seznam.cz nebo na telefonním čísle 603751541.

Učitel odborného výcviku Roman Šon se žáky II. ročníku oboru elektrikář při kontrole zapojení obvodu

10 LET DĚČÍNSKÉ MUZEJNÍ EXPOZICE ZABEZPEČOVACÍ A SDĚLOVACÍ TECHNIKY

Generální ředitel Správy železniční dopravní cesty Pavel Surý (vpravo) a generální ředitel AŽD Praha Zdeněk Chrdle při křtu knihy *Od koněspřežky po supervlaky*

Autor knihy *Od koněspřežky po supervlaky* a dlouholetý odborník na zabezpečovací techniku Josef Schrötter

Už deset let mělo být děčínské stavědlo 15 Sever srovnáno se zemí. Při přestavbě zdejší železniční stanice, v rámci výstavby panevropského železničního koridoru, bylo totiž veškeré původní staniční zabezpečovací zařízení nahrazeno v té době nejnovější technologií AŽD Praha, stavědlem řady ESA 11 ovládaným počítači. Protože ale bylo veškeré technické vybavení na stavědle 15 Sever ve velmi zachovalém stavu, Správa železniční dopravní cesty, na návrh Muzejní rady rozhodla, že zachrání tento technický skvost pro budoucí generace. A tak ze stavědla vznikla Muzejní expozice zabezpečovací a sdělovací techniky, která v současnosti slaví deset let existence.

Muzejní expozice Správy železniční dopravní cesty představuje jedinečnou a v rám-

ci Evropy unikátní sbírku prvků a zařízení sdělovací a zabezpečovací techniky z období počátku železnice až do konce 20. století.

Na sklonku roku se do Děčína sjela celá řada vzácných hostů v čele s generálním ředitelem Správy železniční dopravní cesty Pavlem Surým, který poděkoval za záchranu stavědla 15 Sever. „Musíme si uvědomit, že před deseti lety se technickým památkám věnovala malá pozornost, a proto také mnoho vzácných exponátů zaniklo. Proto si velmi vážím, že podobné památky, jako je děčínské stavědlo, existují. Chci vyjádřit velké poděkování všem, kteří techniku zde v muzejní expozici udržují a umožňují nám, abychom ji mohli obdivovat. Navíc je potřeba zdůraznit, že vy jste těmi, kteří mnohdy mladé lidi na cestu k železnici přivedete,“ řekl v rámci oslav Pavel Surý.

Slova poděkování a ocenění vizionářského přístupu při záchraně děčínskému stavědlu 15 Sever pronesli také generální ředitel VUZ Antonín Blažek, či generální ředitel AŽD Praha Zdeněk Chrdle, kteří následně pokřtili knižní novinku dlouholetého odborníka na zabezpečovací techniku Josefa Schröttera pod názvem *Od koněspřežky po supervlaky*.

Expozici provázal předseda Muzejní rady Jaroslav Grim.

Návštěva je možná od dubna do konce října vždy ve čtvrtek, pátek a sobotu od 9 do 16 hodin. Mimo uvedenou dobu pak po předchozí telefonické dohodě. Telefon: +420 724 775 819, e-mail: muzeum@tudc.cz.

Jiří Dlabaja
Foto: Petr Čáp

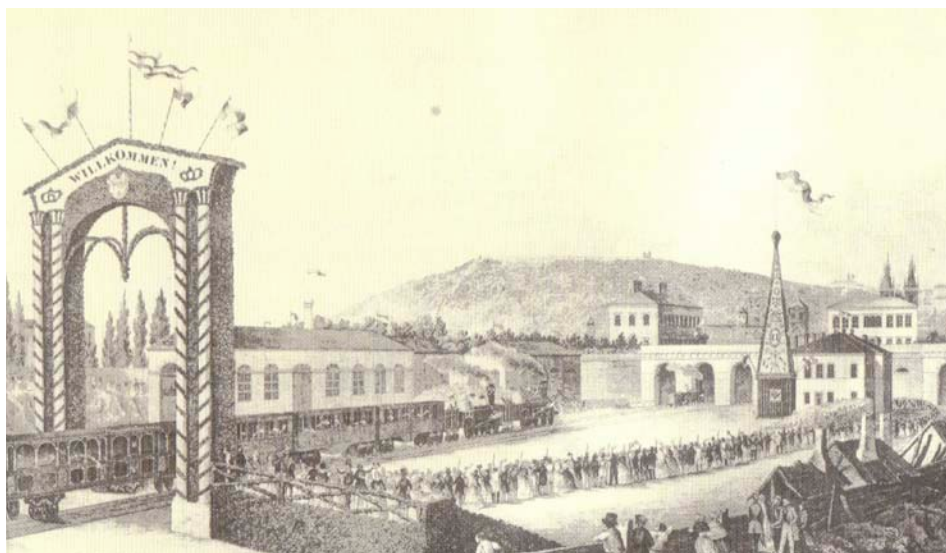

Spojit Vídeň s Prahou byl úkol pro železniční stavitele. První návrh se zrodil v červenci 1836. O udělení privilegia žádal zemský advokát doktor Václav Lichtner. Do souboje o postavení železnice vstoupila vlivná dráha císaře Ferdinanda. Ta dostala přednost a podporu nejen od moravskoslezského guvernéra Ugarta, ale i od nejvyššího purkrabího Čech, hraběte Chotka.

První tři návrhy, které se soustředily na trasy z Brna a Olomouce, zamítl vrchní inženýr Ghega. Návrhy vést trať z Brna na Prahu byly logické, ale stavebně tak náročné, že Severní dráha císaře Ferdinanda i z finančních důvodů odstoupala od projektu a žádala stát o podporu. Státní rada vypracovala návrh, který byl podstoupen dvorské kanceláři. V té době již směřovalo železniční podnikání k úpadku, a tak návrh, aby státní správa měla výhradní právo stavět a provozovat dráhy na státní účet, přišlo v pravý čas.

Císařské rozhodnutí o stanovách železničních akciových společností přichází 19. července 1840. Generální ředitelství státních drah bylo zřízeno 13. března 1842. Prvním generálním ředitelem byl zvolen zkušený Hermenegild Francesconi.

Pro stavbu trati do Prahy zvítězila sice nejdelší, ale stavebně i sklonově nejvýhodnější trasa z Olomouce. Předpokládané náklady měly činit 3,2 miliónů zlatých na úsek Olomouc – Česká Třebová, 12,2 miliónů zlatých na úsek Česká Třebová – Praha.

Příjezd prvního vlaku do Prahy

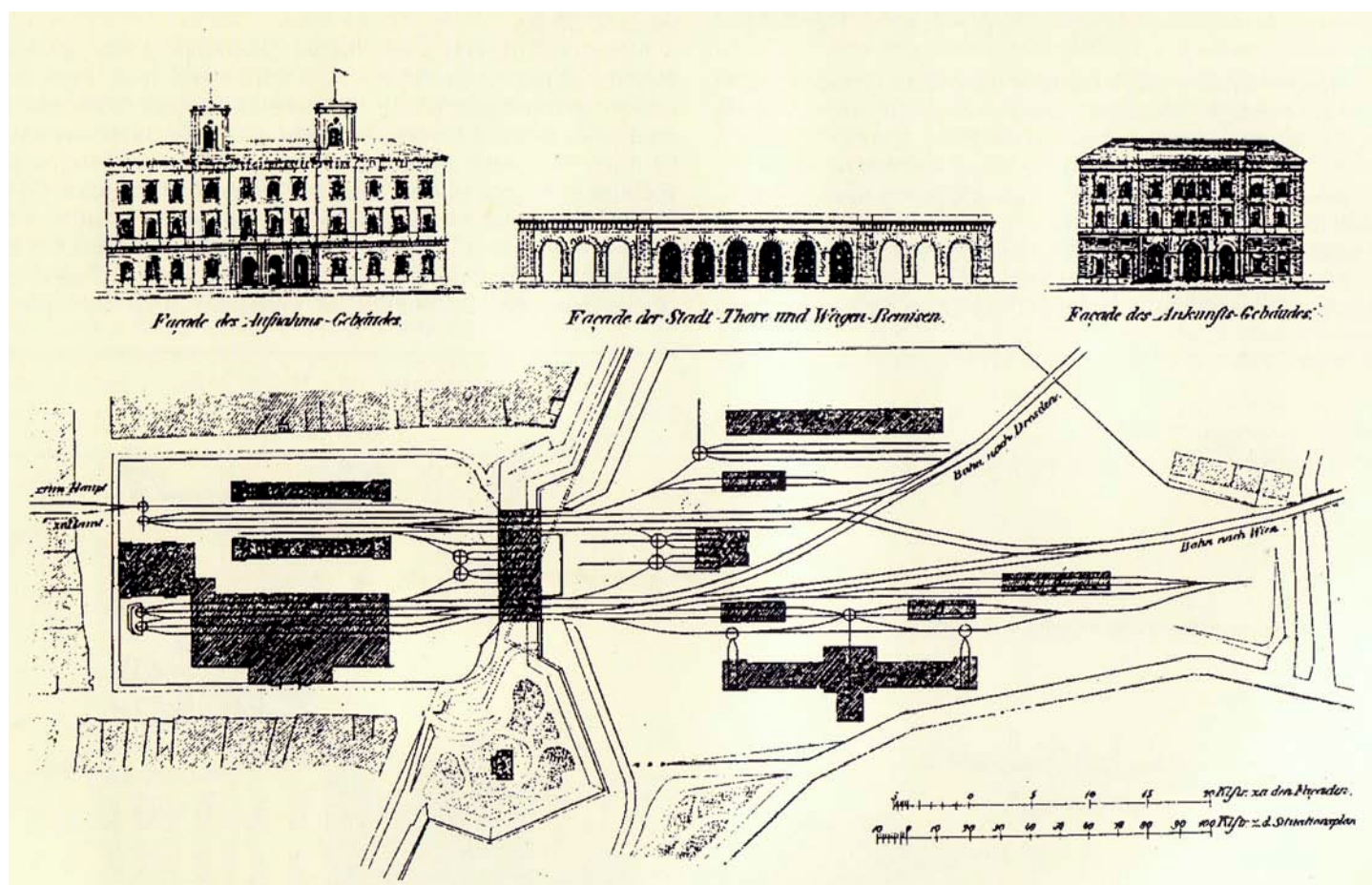
Trať z Brna do České Třebové byla předběžně odhadnuta na 6 miliónů zlatých, ale to hlavně díky stavbě tunelů, náročnosti trati a výrazně delšímu stavebnímu času.

Stavba započala v roce 1842 a vrchní inženýr Jan Perner dostal za úkol najít vhodné místo pro první pražské nádraží. Dnešní Masarykovo nádraží má tak statut nejstaršího nádraží v Praze a dodnes leží na velmi výhodném místě. Nádraží a další stavby podél celé trasy železnice projektoval vrchní stavební inženýr Jungling.

První slavnostní vlak vyjel v 7:45 hod. z Vídně dne 19. srpna 1845. Provázelo ho slavnost-

ní zastavování v jednotlivých stanicích a večerní oslava v Olomouci. Dne 20. srpna v 6:00 hod. ráno se vlak rozjel směr Praha. Kolem půl páté odpoledne rána z děla oznámila příjezd vlaku. Do Prahy přijela parní lokomotiva „Böhmen“ vedená vrchním inženýrem Pernerem. Vzápětí se ozvaly další salvy a do nádraží vjel slavnostní vlak vedený lokomotivami „Prag“ a „Olmütz“. Tak Prahu a Vídeň spojila „železná dráha“.

(Čerpáno z knih a zdrojů týkajících se železnice, lokomotiv a železných dráh.)

Masarykovo nádraží v roce 1845

Dobrý den, vážení čtenáři, než se dostaneme k jaterním onemocněním, stručně si přiblížíme některé pojmy a vyšetřovací metody.

Játra hrají důležitou roli téměř ve všech metabolických pochodech v organismu, plní celou řadu funkcí. Jejich poškození nemusí být stejné u všech chorob, proto nelze k zhodnocení stavu jater použít jen jeden test. V hepatologii je využívána řada laboratorních i zobrazovacích vyšetřovacích metod. Nevýhodou je značná funkční rezerva a dobrá regenerační schopnost jater. Vedou k tomu, že i při značně pokročilých jaterních chorobách může být laboratorní nález zcela normální. Současné postižení žlučových cest, díky své úzké vazbě na játra, mohou se laboratorní nálezy výrazně měnit a vést k obtížné interpretaci výsledků. Navíc je nutné zvážit i to, že některé testy nejsou zcela specifické. Proto musíme hodnotit laboratorní vyšetření v konkrétní vazbě na anamnézu, objektivní vyšetření i ostatní výsledky. Zkušenost ukázala, že není třeba vyšetřovat celou řadu laboratorních testů. Je však potřebné vědět je správně interpretovat.

Důležité je vysvětlit pojmy **ikterus**, **cholestáza** a **portální hypertenze**.

Ikterus, (**icterus**) – **žloutenka** je nejdůležitějším a nejčastějším příznakem téměř všech jaterních onemocnění. Žluté zbarvení kůže, skléry a sliznic způsobené zvýšeným obsahem žlučového barviva – bilirubinu. Často bývají současně i změny barvy stolice a moči. Příčinou může být *nadměrný rozpad červených krvinek (hemolýza), jejichž barvivo hemoglobin, resp. hem se odbourává na bilirubin – **hemolytický ikterus**, *poškození jater, která bilirubin odstraňují z krve a vylučují jej do žluči hepatocelulární ikterus, např. při **virové hepatitidě**, *zablokování odtoku žluči do střeva **obstrukční ikterus**, např. při žlučových kamencích.

Pro upřesnění: **Hepatitida (hepatitis)** – zánět jater, hovorově a nepřesně – **žloutenka**.

Cholestáza – je porucha vylučování žluče do střeva, která může být lokalizovaná kdekoli mezi jaterní buňkou a Vaterskou papilou (místo vstupu žlučovodu do dvanáctníku). Je-li překážka ve velkých žlučovodech, dochází k dilataci (rozšíření) žlučovodů před překážkou. Tuto formu označujeme **extrahepatální cholestázou**. Pokud je příčina cholestázy uvnitř jater, jde o **cholestázu intrahepatální**. Vlastní příčina může být v játrech samotných (v buňkách hepatocytech) nebo v drobných žlučovodech uvnitř jater. Žlučovody nejsou dilatované. Játra jsou zvětšená a tuhá. Kůže je nažloutlá až ikterická, svědění, stolice světlá a moč tmavá. Dochází k poruše vstřebávání tuků a vitamínů rozpustných v tucích A, D, E, K.

Portální žíla (vena portae) – silný žilní kmen sbírající krev z nepárových břiš-

ních orgánů (žaludek, střeva, slezina), vede do jater.

Portální hypertenze – vysoký tlak krve (hypertenze) v žilním systému jater v portální žíle. Zvýšený přítok do portální oblasti je výjimkou. Většinou je způsobena překážkou v portální oblasti. Ta může být lokalizovaná před játry (onemocnění portální žíly), v játrech (cirhoza) a nad nimi (prorůstání nádorů z okolí). Tento tlak se přenáší do orgánů, z nichž krev do jater přitéká a které jsou překrveny. Slezina je zvětšena splenomegalie, v břiše se může hromadit tekutina ascites, bývají trávicí poruchy, plynatost, horší vstřebávání, častější žaludeční vředy. Krev musí játra obejít (kolaterální oběh) a nachází si nové cesty, např. žilami v dolní části jícnu.

Základní vyšetřovací metody jsou **laboratorní** (vyšetření moči a séra) a **morfologické** (zobrazující stavbu a tvar).

Žlučová barviva – přítomnost bilirubinu v moči znamená zvýšení přímo reagujícího bilirubinu v séru (konjugovaného, navázaného na bílkovinu albumín). Práh ledvin pro konjugovaný bilirubin je velice nízký. Proto můžeme najít bilirubin v moči již při lehkém zvýšení jeho koncentrace, bez klinicky patrného ikteru.

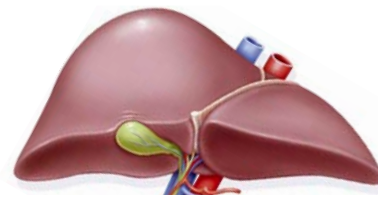
Sérový bilirubin – koncentrace celkového bilirubinu je zvýšená při všech ikterech. Zvýšení provází jaterní léze i neprůchodnost žlučových cest (obstrukce). Nedá se použít k stanovení diagnózy.

Enzymové aktivity. Játra obsahují mnoho enzymů. Některé z nich jsou určité v krvi a jejich stanovení se stalo nejdůležitější součástí jaterních testů. Rozdělit je lze na dvě velké skupiny:

1) enzymy, jejichž aktivita stoupá při poškození hepatocytů (jaterních buněk) a 2) enzymy, jejichž aktivita se zvyšuje při poruše vylučování žluče (cholestáze).

1) Enzymy, jejichž aktivita stoupá při poškození hepatocytů. Porušení integrity (celistvosti) jaterních buněk odráží hlavně aminotransferázy. ALT (alaninamiotransferáza) – nachází se výlučně v cytosolu (nitro) hepatocytu. Vystupuje z buněk již při mírném poškození. Je specifická, citlivá, nejdůležitějším vyhledávacím enzymem. AST (aspartátaminotransferáza) – má složku cytosolovou a mitochondriální. Při lehkém poškození jater stoupá jen složka cytosolová, při nekrotickém (odumření) i mitochondriální. Proto výraznější zvýšení najdeme při těžších poškozeních. Signalizuje závažnější jaterní léze. AST je méně specifická než ALT, může pocházet i z myokardu, ze svalů. AST>ALT – při jaterní cirhoze, alkoholickém poškození.

2) Enzymy, jejichž aktivita se zvyšuje při poruše vylučování žluče (cholestáze). V diagnóze používáme ALT a GMT (gamaglutamyltransferáza). Jsou nejspolehlivějším průvodcem cholestázy, kdy vážně jejich vylučování do žluči a stoupá jejich tvorba.

Zvýšené hodnoty nacházíme i při ložiskových jaterních procesech a u chronických alkoholiků. Týdenní abstinence vede k poklesu aktivity GMT. ALP – alkalická fosfatáza je souhrnem několika isoenzymů – kostního, jaterního, střevního, placentárního.

Vyšetření spektra krevních bílkovin, onkomarkerů, imunologické a virologické vyšetření jsou speciální vyšetření, na bližší specifikaci diagnózy.

Morfologická vyšetření provádíme k upřesnění diagnózy a rozsahu jaterního poškození.

Jaterní biopsie – nejběžnější výkon. Umožňuje odběr vzorku k histologickému vyšetření. Nejčastěji se provádí necíleně (naslepo) u difúzních jaterních chorob. Cílená biopsie je přínosná u ložiskových lézí pod ultrazvukovou či CT kontrolou. Po výkonu je nutná hospitalizace.

Laparoskopie – přehlednouti povrchu jater, žlučníku, sleziny, části žaludku, střevních klíček. Při výkonu je možno odebrat vzorky tkání na vyšetření, provést cílenou jaterní biopsii a výkon dokumentovat fotolaparoskopicky. Poslední dobou se stále méně využívá, přednost se dává neinvazivním metodám.

Prostý RTG snímek břicha – zachytí hlavně přítomnost ložiskových změn s kalcifikacemi nebo s plynem (např. absces – hnisavé ložisko).

Ultrasonografie – využívá pro zobrazení schopnost ultrazvuku (UZ) pronikat tkáněmi a odrazet se na rozhraní tkání, které se liší akustickým odporem. Je pro nemocného zcela nenáročná, nemá kontraindikace a může být kdykoliv opakovaná. Je nejdůležitějším vstupním vyšetřením, je metodou vyhledávací i kontrolní. Umožňuje sledování tvaru a velikosti orgánů, cyst, nádorů, kamenů, ohraničených útvarů, změny parenchymů (hmoty orgánů) a povrchu, cévní zásobení.

CT vyšetření (počítačová tomografie) – umožní zobrazit struktury a orgány, které se i nepatrně liší od svého okolí. Spolehlivě zobrazuje ložiskové jaterní změny – cysty, nádory, metastázy, abscesy. Dochází k expozici ionizujícím zářením.

Magnetická rezonance – přesná metoda při vyšetření měkkých částí a cévních změn. Nemocný není ozařen.

PET (pozitronová emisní tomografie) – je využívána k detekci vzdálených metastatických ložisek než k detekci jaterních tumorů, má výrazně nižší citlivost v porovnání s CT.

Játra jsou velmi složitým orgánem.

MĚSTO NA LABI – DĚČÍN

Pokud zvolíte výlet do tohoto města, jehož počátek se datuje již od 13. století, můžete i v tomto zimním čase navštívit řadu kulturních památek a zajímavých míst. Děčín je železničním uzlem a vlastně poslední větší železniční stanicí před hranicí do Německa. Leží na obou březích řeky Labe, na jeho levé straně starší občané ještě užívají starý název Podmokly. Na pravé straně se do Labe vlévá říčka Ploučnice. Na druhé straně Labe na skále stojí monumentální a rozsáhlý zámek. Až do roku 1991 sloužil jako kasárna a byl značně poznamenán přítomností sovětských vojsk. Dnes je z velké části přístupný jako zámecká expozice pánů z Bünau a jedna část patří muzejním sbírkám. Zámek je otevřen i v zimě a má několik prohlídkových okruhů. Na druhé straně Labe, vysoko nad řekou je malebná restaurace Pastýřská stěna, odkud je nádherný výhled

na celé město. Na stejném vrchu je zoologická zahrada a cestou dolů se můžete zastavit v nově obnovené židovské synagoze. Pokud jde o církevní památky, těch je tu opravdu pozeňnaně-Kostel svatého Václava a Blažeje – původně gotický, Kostel svatého Františka Serafínského v Podmoklech, Evangelický kostel, Starokatolický kostel a řada dalších. K cenným památkám patří i Kamenný most přes Ploučnici – renesanční z let 1564–1569 se sousoším svatého Jana. Pokud půjdete z hlavního vlakového nádraží, pak můžete navštívit i muzeum, kde najdete expozici o historii a vývoji plavby na Labi a řadu dalších výstav. Z novodobých staveb vás jistě upoutá nová architektonicky avantgardní knihovna, která se vzpamatovala ze zničující povodně a najdete ji cestou přes starý most do novější, druhé části města na pravém břehu Labe.

ODBOROVÉ SDRUŽENÍ ŽELEZNIČÁŘŮ
 ÚSTŘEDÍ OSŽ PRAHA A ZÁKLADNÍ ORGANIZACE:
 DKV OLOMOUC, ZST OLOMOUC HL. N., SDC OLOMOUC,
 ZP OLOMOUC, RSM OLOMOUC
SPRÁVA ŽELEZNIČNÍ DOPRAVNÍ CESTY, STÁTNÍ ORGANIZACE
 OBLASTNÍ ŘEDITELSTVÍ OLOMOUC, STAVEBNÍ SPRÁVA VÝCHOD
ČESKÉ DRÁHY, A. S.
 DKV OLOMOUC, ROC OLOMOUC, RP ZAP OLOMOUC,
 RSM OLOMOUC
ČD CARGO, A. S. - PP OLOMOUC • DPOV, A. S.
 DOPRAVNÍ ZDRAVOTNICTVÍ A. S., POLIKLINIKA AGEL

VÁS SRDEČNĚ ZVOU NA 16. REPREZENTAČNÍ PLES ŽELEZNIČÁŘŮ

PÁTEK 11. 3. 2016

V PROSTORÁCH REGIONÁLNÍHO CENTRA OLOMOUC • ZAHÁJENÍ PLESU VE 20:00 HOD.

K Tanci A POSLECHU HRAJÍ

SEPTET PLUS ORCHESTRA DALIBORA KAPRASE, HOST: DASHA • DJ GRANDFATHER

Cena vstupenky včetně místenky do hlavního sálu – 1. patro je 300 Kč a do bočních sálů 200 Kč
 Objednávky vyřizuje Jitka Fišerová, tel.: 776 772 738

KALENDÁŘ SPORTOVNÍCH SOUTĚŽÍ ŽELEZNIČÁŘŮ V ROCE 2016

Mezinárodní mistrovství USIC

Rybaření	??	
Přespolní běh	10. 5. až 13. 5.	Dánsko (Tisvildeleje)
Šachy	4. 7. až 9. 7.	Rusko (Petrohrad)
Cyklistika	??	
Střelba	9. 10. až 13. 10.	Francie (Toulon)
Stolní tenis	17. 10. až 22. 10.	Německo (Berlín)

Regionální mistrovství USIC

Bowling	1. 4. až 3. 4.	Německo (Berlín)
Futsal	17. 6. až 19. 6.	Lucembursko (Bettembourg)
Orientační běh	30. 9. až 2. 10.	Belgie
Tenis	26. 8. až 28. 8.	ČR (Děčín)
Volejbal	27. 5. až 29. 5.	Lucembursko (Luxembourg)
Golf	20. 6. až 22. 6.	ČR (Beroun)

Sportovní soutěže nedrážních

Šipky	14. 6.	Praha
Bowling dvojic	listopad	Praha
Bowling trojic	9. 8.	Pardubice
Pétangue	5. 10. až 6. 10.	Ostružná

Zapomeňte na zimní spánek a prostudujte si na stránkách osz.org kalendář sportovních akcí na rok 2016!

Kontakt:
 Lenka Paurová
 tel.: 972 241 970
 e-mail: lenka.paurova@osz.org

DEJTE LIDEM BYTY! BRNO ZKOUŠÍ POZORUHODNÝ SOCIÁLNÍ EXPERIMENT

Loni zavítala na jih Moravy zajímavá návštěva z Kalifornie. Bývalá vedoucí meziřesortní komise americké federální vlády pro bezdomovectví Katharine Galeová přivezla do Brna nápady, jak pomoci lidem bez domova. A hnutí Žít Brno, které ve městě významně ovlivňuje nejen kulturu, ale i sociální věci, přijalo recepty americké poradkyně za své.

Na příkladu texaského Houstonu dokázala, jak je možné v relativně krátkém čase si poradit s bezdomovectvím. Výstižným způsobem. Dejte lidem bez domova byty, poradila Brňanům koncept známý jako Housing First (bydlení především).

Většina houstonských bezdomovců si přitom poskytnutou střechu nad hlavou dokázala udržet. Nejenže zvládli pravidelně platit nájem, ale po přidělení bytu si našli dokonce práci a začlenili se do normálního života. Ve většině případů.

Přelomový princip

Tento přístup je daleko efektivnější a levnější než všechny formy ubytoven a přechodného bydlení. Reálně šetří peníze a skutečně dokáže pomoci lidem. Lidé z hnutí Žít Brno začali připravovat projekty, jejichž výsledkem má být více než sto bytů obsazených lidmi, kteří dnes žijí na ulici.

Věří tomu, že stát i město díky tomu dokáže ušetřit na zvyšujících se nákladech na sociální péči, a navíc vrátí bezdomovce včetně jejich dětí do normálního života. Na zdánlivě kontroverzním nápadu se s ním shodnou i lidé z ostatních politických stran.

Blahopřejeme

V tomto měsíci slaví narozeniny:

Jaroslav Pejša – předseda OSŽ

Hana Žajdlíková – ŽPSV Uherský Ostroh

Pavel Berger – FEREX Liberec